

ถาม-ตอบปัญหาในการเขียนตำรา เพื่อขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

องค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการความรู้

ปีการศึกษา 2560

คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

เรียบเรียงโดย

ผศ.ชฎาจันทร์ โขคนิรันดร์ชัย

การจัดการความรู้ : ด้านการผลิตบัณฑิต

“ถาม-ตอบปัญหาในการเขียนตำรา เพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ”

ปี 2560 คณะศิลปศาสตร์ได้กำหนดแนวทางจัดการความรู้ (Knowledge Management) ด้านการผลิตบัณฑิต ภายใต้หัวข้อ “ถาม-ตอบปัญหาในการเขียนตำรา เพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ” มีเป้าหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการทำผลงานทางวิชาการ ให้แก่คณาจารย์และบุคลากรคณะศิลปศาสตร์ ผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างวันที่ 15-19 เมษายน 2561 ณ โรงแรม เคป ราชา ศรีราชา จังหวัดชลบุรี

การจัดการความรู้ด้านการผลิตบัณฑิตในครั้งนี้ ได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้ความรู้ในการทำผลงานทางวิชาการ มาตอบปัญหาในการเขียนตำรา เพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ คือ รศ.ดร.บุญศิริ อนันตเศรษฐ์, รศ.ดร.พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์, รศ.ดำรงค์ ฐานดี, รศ.ดร.ราณี อลิชัยกุล, ผศ.ดร.อมรรัตน์ อนันต์วรพงษ์ และผศ.สมชาย บุญญบาล สามารถสรุปรายละเอียดดังนี้

ตอบปัญหาในการเขียนตำรา เพื่อข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

1. ประเด็นเนื้อหาของการผลงาน ควรมีความทันสมัย ทันยุค ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน
2. การแบ่งบทในเนื้อหา ไม่ควรแบ่งบทหยาบหรือมากเกินไป แต่ให้ครอบคลุมตามหลักสูตรอย่างครบถ้วน โดยพิจารณาจากการสอนทั้ง 15 สัปดาห์ และวิเคราะห์ว่าผู้เรียนนั้นจะรับได้ประมาณใด ออกแบบเนื้อหาให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และเป็นไปตามผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ส่วนใหญ่จะแบ่งออกได้ประมาณ 4-7 บท และแต่ละบท ควรเป็นเรื่องใหญ่ๆ ที่มีความครอบคลุมเนื้อหาย่อยๆ ที่จัดกลุ่มในเรื่องเดียวกัน เช่น การเดินทาง อาหาร การบริการ การพบปะ การเรียน การใช้ชีวิต เป็นต้น
3. การเลือกหัวข้อเรื่อง ควรเลือกจากรายวิชาที่ทำการสอนเป็นวิชาประจำ โดยสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีทันสมัย
4. การกำหนดโครงเรื่อง ควรแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อรองและหัวข้อย่อย ที่น่าสนใจและทันสมัย
5. การเรียบเรียงเนื้อหา ให้เรียงลำดับความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความกลมกลืนสัมพันธ์กัน
6. การเขียนเรียงความและนำมาอ้างอิงตอนสอน สามารถนำมาใช้ประกอบในเอกสารได้ หรือ ถ้าทำได้ควรวิเคราะห์หรือเขียนเอง และขึ้นอยู่กับเหตุผลที่เขียน
7. กรณีที่งานวิจัยผ่าน แต่ตำราไม่ผ่าน ให้ส่งเฉพาะตำรา เก็บงานวิจัยไว้ในครวหน้า เพราะงานวิจัยไม่มีอายุในการใช้งาน
8. ควรจะเพิ่มบทหรือเนื้อหา เพื่อเป็นการสร้างจุดเด่นให้กับงานของตัวเองและของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเป็นการเตรียมความพร้อมของคนสำหรับอนาคต จะทำให้ผลงานของเรามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับสังคมมากขึ้น

9. คำอธิบายรายวิชาไม่ทันสมัย ควรมีการปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาเมื่อถึงรอบการปรับเปลี่ยน ควรปรับเปลี่ยนให้ทันสมัยและมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านนั้น ๆ มาเป็นผู้วิพากษ์ เพื่อนำไปปรับปรุง เปลี่ยนวิธีการสอนและเนื้อหาให้เข้ากับยุคสมัยได้
10. ด้านเนื้อหา ผู้ทำผลงานควรประมวลความรู้ให้เป็นเนื้อเดียวกันมิใช่การตัดปะและไม่จำเป็นต้องอ้างหรืออธิบายทุกแนวความคิดและควรเป็นเนื้อหาที่ทันสมัย
11. ควรมีการใช้คำศัพท์เฉพาะทางและศัพท์บัญญัติในการเขียนผลงาน แต่ควรอ้างอิงจากพจนานุกรมของราชบัณฑิตยสถาน
12. การเขียนควรเขียนในไปลักษณะที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง และใช้ในทิศทางเดียวกัน
13. มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ประกอบการ หรือ start up
14. เขียนให้ฉีกแนวเพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกับงานของคนอื่น แสดงความพิเศษของผลงาน ให้แตกต่างและมากกว่าที่เคยทำมา เช่น ใช้แนวคิด Creative Thinking มาผสมในการเขียนผลงาน
15. รูปแบบการอ้างอิง ไม่มีข้อกำหนดในการบังคับใช้ แต่ควรทำให้ถูกแบบฟอร์ม เป็นระบบแบบเดียวกันตลอดทั้งเล่มและควรใส่ตอนท้ายของตำรา
16. การใช้ภาษา ควรใช้ภาษาที่เป็นทางการ เขียนถูกต้องตามหลักภาษาไทย เรียบเรียงด้วยภาษาของตนเอง (Paraphrase) และไม่แสดงความคิดเห็นของผู้เขียนเอง
17. จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ การคัดลอกผลงานของคนอื่นไม่ควรคัดลอกมากกว่า 200 คำ หรือคัดลอกมาทั้งหมด และไม่ควรขโมยความคิด ความคิดสร้างสรรค์หรืองานดั้งเดิมของคนอื่น
18. เอกสารที่ใช้ประกอบในการเรียบเรียงงานตำราหรือหนังสือ ควรมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ จากภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ควรมีอย่างน้อย 10 เล่ม และไม่ควรตีพิมพ์เกิน 5 ปี
19. กรณีมีการยกคำพูดของผู้อื่นมา อายายกมาทั้งหมด ควรนำมาประมาณ 1-4 บรรทัด และทำการอ้างอิงที่มาของคำพูดด้วย
20. การอ้างอิงรีวิวของผู้อื่น สามารถนำมาใช้ประกอบได้แต่ต้องบอกแหล่งที่มาของการรีวิว
21. การถ่ายภาพของบุคคลที่เรารู้จัก หรือภาพกลุ่ม ควรจะมีการขออนุญาตหรือแจ้งเจ้าของภาพให้ทราบด้วย
22. การอ่านเอกสารใดก็ตาม อ่านแล้วต้องตั้งคำถามว่า มีเหตุผลมั้ย? ดีหรือไม่ดี?
23. บรรณานุกรม หรือ Bibliography หมายถึง หนังสือที่เราอ่านมาเพื่อใช้ประกอบในงานเขียน
24. เอกสารอ้างอิง Reference หมายถึง รายการอ้างอิงทั้งหมดที่ปรากฏในผลงานของเรา
25. งานทางด้านสังคมศาสตร์ นิยมใช้การอ้างอิงแบบ : APA (American Psychological Association)
26. ไม่ควรใช้ข้อมูลจากวิกิพีเดียมาอ้างอิง เพราะไม่มีความน่าเชื่อถือ
27. Blog Post หมายถึง มีการเพิ่มเติมความคิดเห็นเข้าไปได้
28. กรณีอ้างอิงจากเว็บไซต์แล้วไม่มีชื่อผู้แต่ง ให้ใช้การอ้างอิงจาก URL หรือ ใช้ชื่อเรื่อง
29. กรณีที่ไม่ปรากฏปีพ.ศ.ในการเขียน ให้ใช้ปีที่มีการปรับปรุงล่าสุด

30. ในการเขียนตำราให้ได้ผลดี ผู้เขียนจะต้องเป็นนักอ่านที่ดี คือ อ่านให้มากเพื่อศึกษารูปแบบและกลวิธีในการเขียน เช่น ศึกษารูปแบบการเขียนตำราของนักวิชาการที่มีชื่อเสียง หรือตำราของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ หรือตำราของเพื่อน ๆ อาจารย์ที่ได้รับการยอมรับเป็นที่ประจักษ์ชัด โดยผู้เขียนศึกษาวิธีการนำเสนอ การใช้ภาษา การแสดงความคิดเห็น การสรุปในแต่ละตอนแต่ละบท รวมถึงการยกตัวอย่างประกอบ ฯลฯ
31. เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของตำรา มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี (เป็นตำราที่สมบูรณ์ถูกต้องสมบูรณ์) ระดับดีมาก และระดับดีเด่น ใช้เกณฑ์ระดับดีมาก
32. สำหรับผู้ที่จะทำผลงานทางวิชาการ สิ่งที่มีควรมี คือ
- การกำหนดเป้าหมาย
 - ความตั้งใจ
 - ความมุ่งมั่น
 - การสร้างแรงจูงใจตนเอง
 - การค้นหาความเชี่ยวชาญในตนเอง
 - การเตรียมตัว ทำเส้นทางของตนเองที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่ตนเองถนัด
 - การสะสมข้อมูลปัจจุบันของตนเอง
 - การลงมือทำผลงานสะสม
 - การจัดทำอย่างสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง จะได้มีสมาธิและได้ผลสัมฤทธิ์ตามที่มุ่งหวัง
 - การเผยแพร่ผลงานของตนเอง ให้เป็นที่รู้จักในวิชาการ
33. สิ่งที่ได้รับจากการทำผลงานทางวิชาการ คือ
- มีการพัฒนาตนเอง
 - มีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่
 - ได้เครือข่าย
 - ได้เพื่อนใหม่
 - ได้ความก้าวหน้าและความภาคภูมิใจในตนเอง
 - ได้รับการยอมรับ
 - ได้เครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - ได้มีชื่อเสียง
 - ได้ค่าตอบแทน (เงิน) ขณะทำงานและหลังจากเกษียณอายุราชการ
34. คนเราทำอะไรถ้าทำด้วยความรัก ผลของงานจะออกมาดี
35. การจะทำได้เป็นเพียงส่วนหนึ่ง แต่ความเข้าใจเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ
36. ควรมีการตกผลึกให้ดีในเนื้อหาที่เราอ่านแล้วค่อยลงมือเขียน และจะเขียนได้ด้วยภาษาของเราเอง
37. นักวิชาการ ต้องผลิตผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ต้องฝึกฝน ภาษาอังกฤษขั้นสูง อ่านได้ เขียนได้นำเสนอ เป็น ควรมีความรู้ภาษาอื่น ๆ เพื่อโอกาสอันกว้างไกล

38. ระยะเวลาการพิจารณาผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อ่าน(Peer Review) ส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลาประมาณ 4-14 วันในการอ่านผลงาน พร้อมส่ง ข้อเสนอแนะ กลับมายังผู้ทำผลงาน ดังนั้นผู้ทำผลงานไม่ต้องกลัวว่าจะมีการพิจารณาผลงานที่ล่าช้า
39. การอ้างอิงเอกสารแบบแทรกในเนื้อหาระบบนาม-ปี เป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อความไว้ในเครื่องหมายวงเล็บ () แทรกในเนื้อหา ปัจจุบันระบบนาม-ปี เป็นระบบที่ได้รับความนิยมมากเพราะสะดวกและประหยัดเนื้อที่ในการพิมพ์รูปแบบการลงรายการง่าย ซึ่งจะระบุนามผู้แต่ง และปีที่พิมพ์ของเอกสารและเลขหน้าไว้เครื่องหมายวงเล็บนั้น ซึ่งมีรูปแบบดังนี้

(นามผู้แต่ง./ปีที่พิมพ์:/หน้าที่ใช้อ้างอิง)

